

Publicēts kārtējais FDP monitoringa ziņojums (Nr. 15)

Publicēts: 23.09.2021.

Fiskālās disciplīnas padome atbalsta valsts parādu aptuveni 50% apmērā no iekšzemes kopprodukta.

Attiecībā uz 2022. gada budžeta izstrādi likumdošana šobrīd nenosaka maksimāli pieļaujamus budžeta izdevumus. Šajā situācijā Fiskālās disciplīnas padome (Padome) atbalsta Finanšu ministrijas piedāvāto fiskālo politiku tuvākos gados sasaistīt ar valsts parāda apjomu, to nosakot aptuveni 50% apmērā no IKP, kas nodrošinātu pietiekamu drošības rezervi nākotnei. Uz to jaunākajā krīzes monitoringa ziņojumā Nr. 15 par Covid-19 ietekmi uz valsts ekonomiku un fiskālo situāciju norāda Padome.

Padome cer, ka valdība, ņemot vērā potenciāli iespējamus Covid-19 atbalsta pasākumus un Saeimas vēlēšanu gadam raksturīgo politisko spriedzi, spēš sasniegt fiskālās politikas mērķus, ievērojot valsts parāda un budžeta deficīta griestus.

Kā norāda Padome, Covid-19 izraisītā krīze lielā mērā tiek pārvarēta ar ekspansīvu fiskālo politiku, kā rezultātā visu Eiropas Savienības valstu parādi ir ievērojami pieauguši. Kopš pandēmijas sākuma globāli valstu parāds 2020. gadā sasniedza 97% no pasaules IKP un tiek prognozēts, ka 2021. gadā tas sasniegs 99%, kas vēsturiski ir bezprecedenta augstākais līmenis. Šie apstākļi liek valdībām un fiskālām institūcijām visā pasaulē, tostarp arī Latvijā, pievērst īpašu vērību parāda ilgtermiņam un pēc iespējas novērst parāda līmeņa pieaugumu.

Latvijā, salīdzinot ar citām ES valstīm, šobrīd ir salīdzinoši zems parāda līmenis, taču tā apmērs gada laikā turpināja pieaugt un augustā tā vērtība pārsniedza 14 miljardus eiro. Salīdzinājumā ar 2020. gada februāri, pirms Covid-19 krīzes sākuma valsts parāda apmērs bija 10,3 miljardi eiro, tātad līdz šī gada augustam tas ir pieaudzis par 3,8 miljardiem eiro jeb līdz 44,9% no prognozētā IKP. Lai parāds turpmāk neuzliktu ievērojamu slogu nodokļu maksātājiem un neierobežotu ekonomisko izaugsmi, ES valstīm un arī Latvijai ir jādomā par atgriešanos pie ilgtermiņam atbilstīgas valsts fiskālās politikas.

Tāpēc Padome augsti vērtē Latvijas valdības nule īstenoto iniciatīvu neformālajā ES Ekonomisko un finanšu jautājumu padomes (ECOFIN) sanāksmē pievienoties dalībvalstu grupai, kas iestājas par konservatīvu un atbildīgu fiskālās disciplīnas politiku.

“Latvija ir nonākusi cienījamā valstu kompānijā kopā ar Austriju, Somiju, Zviedriju, Nīderlandi, Slovākiju, Dāniju, Čehiju, kas centīsies pārliecināt pārējās ES dalībvalstis īstenot atbildīgu fiskālo politiku pēckrīzes periodā un nepieļaut strauju valsts parāda apjoma kāpumu,” norāda Inna Šteinbuka, Fiskālās disciplīnas padomes priekšsēdētāja.

Kā pozitīvu faktu Padome izceļ arī to, ka Latvija kā viena no pirmajām ES valstīm ir saņēmusi priekšfinansējumu 237 miljonu eiro apmērā no kopējā valstij pieejamā Atveseļošanas fonda finansējuma apjoma – 1,82 miljardiem eiro. Tas Latvijai ļaus uzsākt investīciju un reformu pasākumu īstenošanu, veicinot produktivitāti, ekonomikas un digitālo transformāciju, klimata mērķu sasniegšanu, nevienlīdzības mazināšanu, veselības aprūpes uzlabošanu un likuma varas stiprināšanu.

Padome aicina valdību arī tālāk būt fiskāli atbildīgai un sniegt valsts atbalstu tikai tad, ja to prasīs epidemioloģiskā situācija un ierobežojumi. Gadījumā, ja būs nepieciešams ieviest jaunus atbalsta instrumentus, tiem jābūt efektīviem un mērķētiem. Kā norāda Padome, pēdējā laika būvniecības izmaksu un ražotāju cenu pieaugums norāda uz ierobežojumiem piedāvājuma pusē. Lai arī daļa no tiem ir globāli, tas norāda, ka turpmākais fiskālais stimuls drīzāk palielinās inflāciju, nevis ekonomikas izaugsmi.

Ar Padomes sagatavoto krīzes monitoringa ziņojumu Nr. 15 var iepazīties [šeit](#)

Saite uz visiem monitoringa ziņojumiem ir pieejama [šeit](#).

<https://www.fdp.gov.lv/lv/jaunums/publicets-kartejais-fdp-monitoringa-zinojums-nr-15>